

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/105/2005

OPINIE O RATYFIKACJI EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

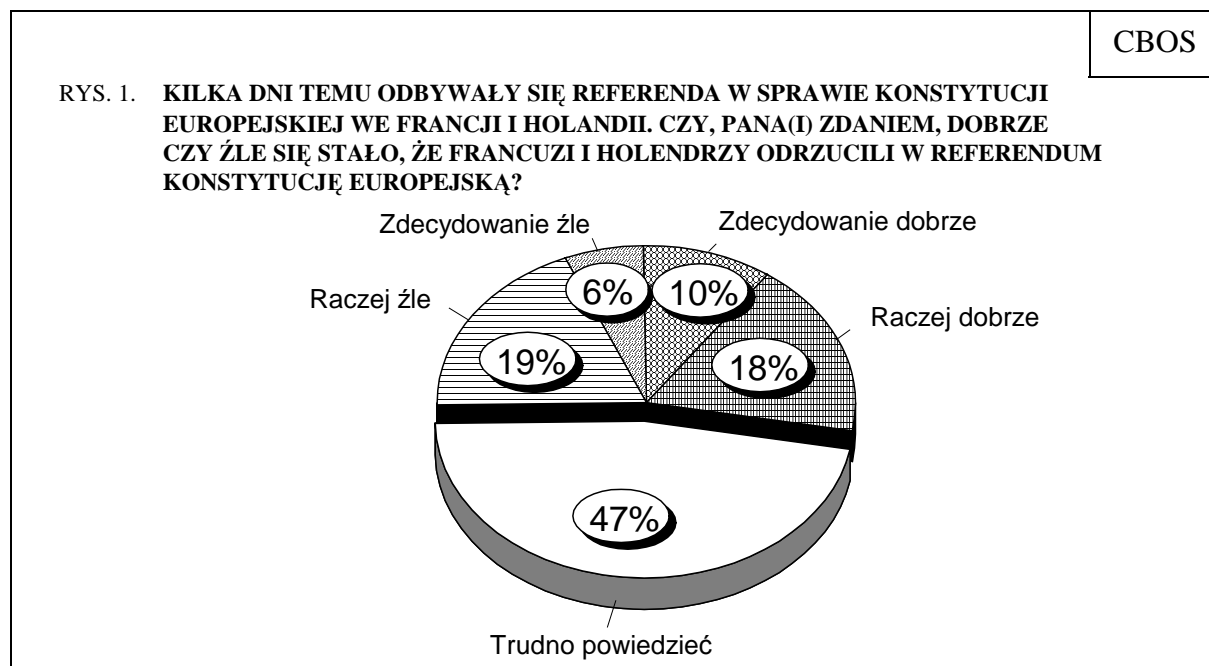
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- Odrzucenie europejskiej konstytucji we Francji i Holandii oraz wątpliwości, czy należy kontynuować proces ratyfikacji tego dokumentu, zniechęciły część Polaków do udziału w ewentualnym referendum w tej sprawie. Odsetek badanych zamierzających uczestniczyć w głosowaniu w tej kwestii zmniejszył się od maja o 7 punktów (z 61% do 54%). Liczba osób deklarujących, że na pewno będą głosować, spadła z 38 do 33%.
- Zmniejszeniu się zainteresowania udziałem w referendum towarzyszy wyraźny spadek poparcia dla europejskiej konstytucji. Odsetek respondentów zamierzających głosować za przyjęciem tego dokumentu zmniejszył się w ciągu ostatniego miesiąca o 17 punktów, natomiast odsetek przeciwników wzrósł o 10 punktów. Nadal jednak zwolennicy europejskiej konstytucji (43%) mają liczebną przewagę nad jej przeciwnikami (24%).
- Pomimo odrzucenia konstytucji przez Francuzów i Holendrów przeważająca część Polaków (41%) uważa, że w naszym kraju powinno odbyć się ogólnonarodowe referendum w tej sprawie. Wyraźnie mniej (11%) chciałoby, aby o odrzuceniu lub przyjęciu konstytucji zdecydował parlament. Więcej niż co piąty badany (21%) opowiada się natomiast za wstrzymaniem procesu ratyfikacji konstytucji, twierdząc, że obecny jej projekt w ogóle nie powinien być przedmiotem referendum ani głosowania w parlamencie.

Tuż przed realizacją naszego czerwcowego badania¹ społeczeństwa Francji i Holandii odrzuciły w referendum projekt traktatu konstytucyjnego dla Europy. Skutki tych decyzji nie są jeszcze jednoznacznie określone, choć niektóre państwa Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Wielka Brytania, zdecydowały o wstrzymaniu zatwierdzania eurokonstytucji. O tym, czy kontynuować proces ratyfikacji tego dokumentu czy też już teraz ostatecznie zrezygnować z przyjęcia go w obecnej formie, dyskutować będą przedstawiciele krajów UE na zbliżającym się szczycie w Brukseli.

SPÓŁECZNE REAKCJE NA WYNIKI REFERENDÓW WE FRANCJI I HOLANDII

Po odrzuceniu konstytucji we Francji i Holandii Polacy wydają się zdezorientowani i nie wiedzą, co sądzić o decyzji społeczeństw tych państw. Niemal co drugi badany (47%) nie potrafi powiedzieć, czy dobrze się stało czy też źle, że referendum w tych krajach zakończyło się fiaskiem eurokonstytucji.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (181) zrealizowano w dniach 3-6 czerwca 2005 roku na liczącej 1037 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Zadowoleni z decyzji Francuzów i Holendrów są zwolennicy LPR, PiS i Samoobrony. Krytyczne oceny wyników referendum we Francji i Holandii przeważają wśród sympatyków SLD, SdPI, PO, a także PSL. Opinie potencjalnych elektoratów są zatem na ogół zgodne z reakcjami popieranymi przez nie partii, z jednym wszakże wyjątkiem: oceny zwolenników Platformy Obywatelskiej już po raz kolejny różnią się od opinii wyrażanych przez jej liderów. Potencjalni wyborcy PO, od początku należący do zwolenników eurokonstytucji, odwrotnie niż politycy tego ugrupowania na ogół krytycznie oceniają to, co się stało w obu wymienionych krajach.

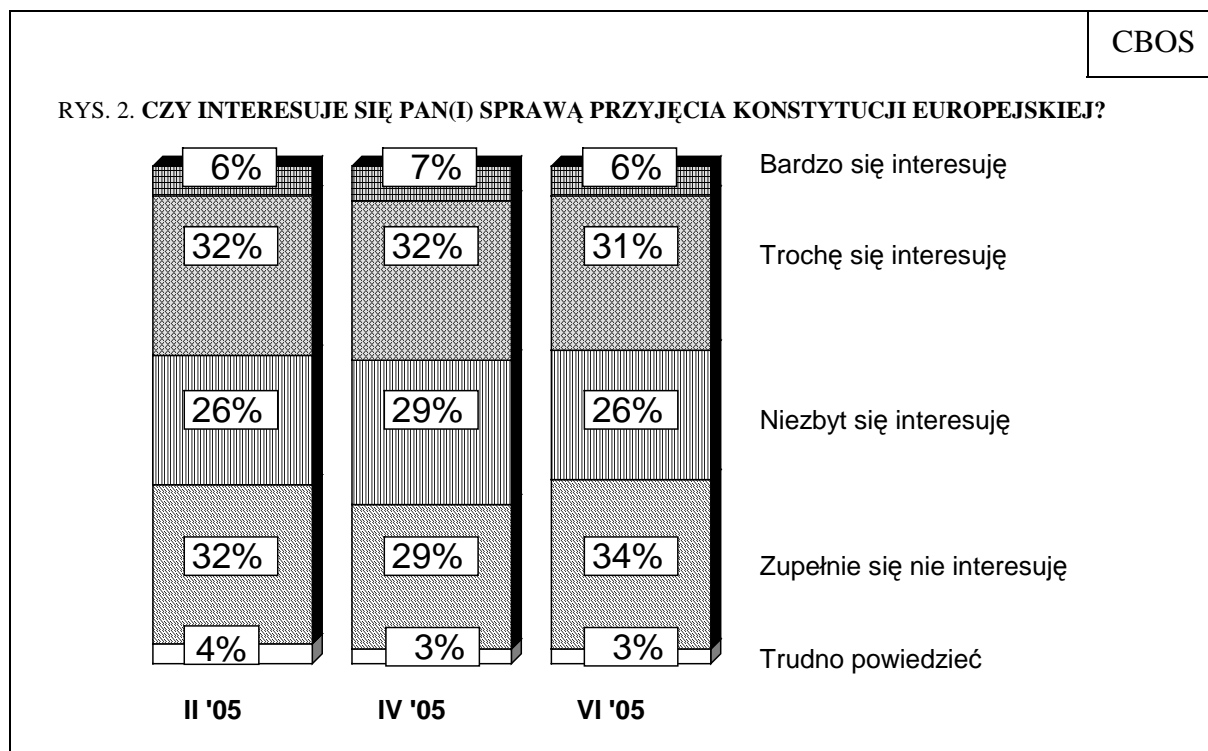
Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze czy źle się stało, że Francuzi i Holendrzy odrzucili w referendum konstytucję europejską?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
LPR	54	24	22
PiS	46	22	32
Samoobrona	43	27	30
PSL*	25	32	43
PO	24	47	29
SLD*	16	55	29
SdPI*	12	49	40

* Dane dotyczące tych elektoratów należy traktować ze szczególną ostrożnością ze względu na ich niewielkie liczebności w badanej próbie

STOSUNEK DO RATYFIKACJI EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI

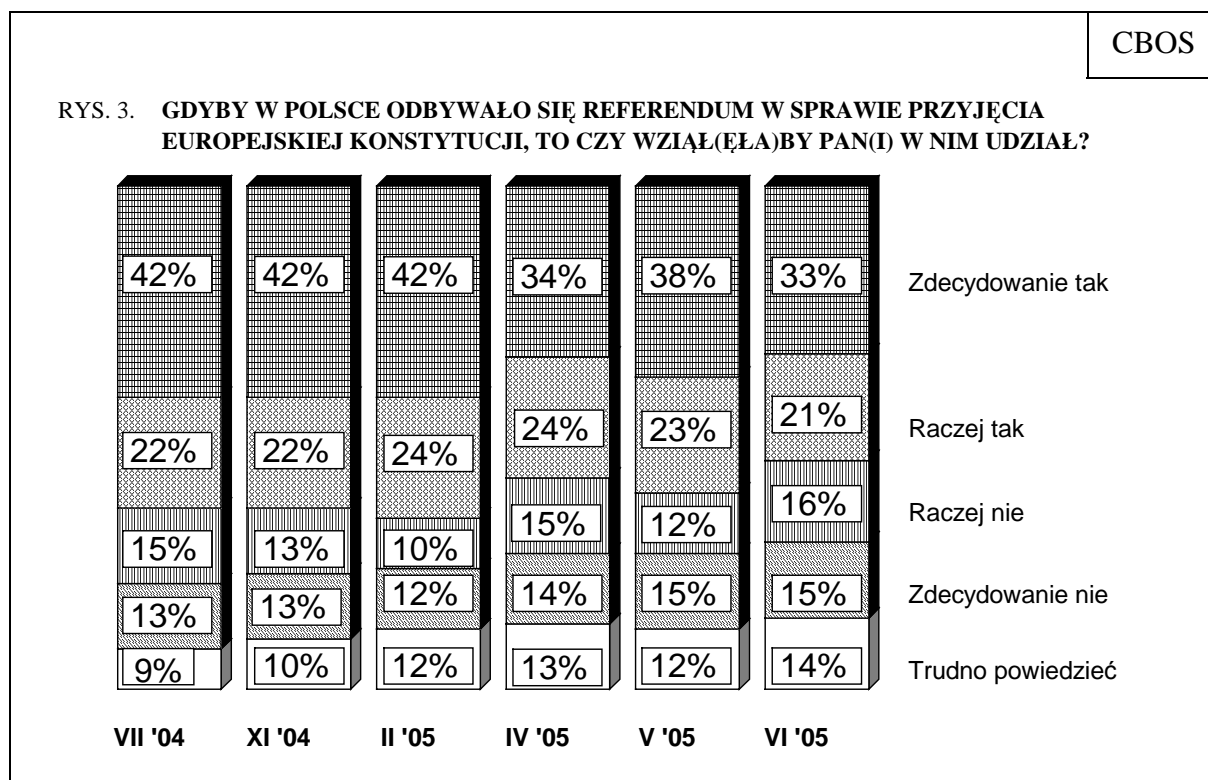
Referenda we Francji i Holandii nie wpłynęły w istotny sposób na poziom społecznego zainteresowania sprawą przyjęcia europejskiej konstytucji. Nadal pozostaje ono raczej niewielkie - konstytucją interesuje się niespełna dwie piąte ogółu Polaków (37%), w tym tylko 6% określa swoje zainteresowanie jako duże. Niezbyt zainteresowanych i zupełnie niezainteresowanych jest 60% respondentów.

Zainteresowanie przyjęciem europejskiej konstytucji wiąże się przede wszystkim z wykształceniem. Kwestią tą interesują się głównie osoby z wyższym wykształceniem (66%), w mniejszym stopniu badani z wykształceniem średnim (44%), a w najmniejszym - z zasadniczym zawodowym (30%) i podstawowym (26%). Do grona osób stosunkowo najbardziej zainteresowanych sprawą przyjęcia europejskiej konstytucji należą ponadto uczniowie i studenci (54%).

Los europejskiej konstytucji bardziej interesuje badanych identyfikujących się z prawicą (55%) niż ankietowanych o orientacji lewicowej (39%).

Zgodnie z przewidywaniami, odrzucenie europejskiej konstytucji we Francji i Holandii oraz wątpliwości, czy należy kontynuować proces ratyfikacji tego dokumentu, zniechęciły część Polaków do udziału w ewentualnym referendum w tej sprawie. Odsetek osób zamierzających uczestniczyć w głosowaniu w tej kwestii zmniejszył się od maja o 7 punktów (z 61% do 54%). Liczba osób deklarujących, że na pewno będą głosować, spadła z 38% do 33%.

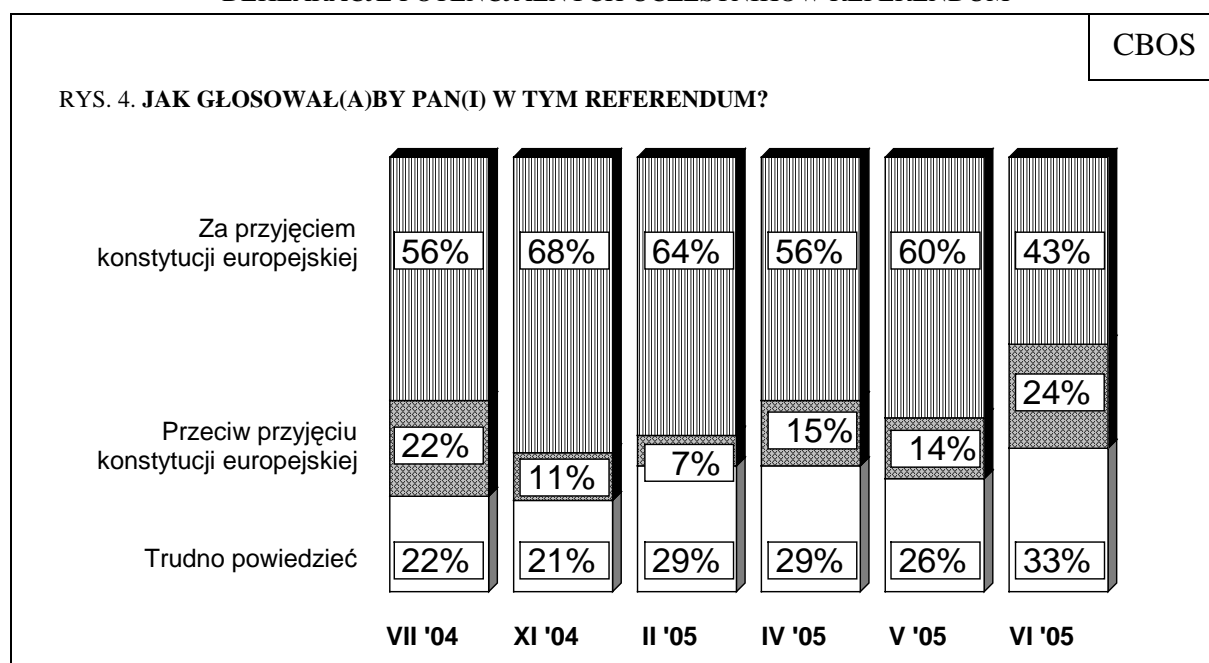
Uczestnictwo w ewentualnym referendum w sprawie przyjęcia unijnej konstytucji częściej zapowiadają mężczyźni (61%) niż kobiety (48%). Najistotniejsze znaczenie dla zainteresowania udziałem w głosowaniu ma jednak wykształcenie. Im jest ono wyższe, tym częstsze deklaracje uczestniczenia w referendum. Głosować zamierza niespełna dwie piąte badanych z wykształceniem podstawowym (39%), nieco ponad połowa mających wykształcenie zasadnicze zawodowe (54%), mniej niż dwie trzecie ankietowanych z wykształceniem średnim (62%) i trzy czwarte legitymujących się wyższym wykształceniem (75%). Stosunkowo dużo deklaracji udziału w referendum notujemy także wśród uczniów i studentów (67%). Chęci uczestniczenia w głosowaniu sprzyjają ponadto wysokie dochody *per capita* w rodzinie oraz zadowolenie z materialnych warunków gospodarstwa domowego.

Mimo że to przede wszystkim politycy reprezentujący lewą część sceny politycznej opowiadają się za przeprowadzeniem w Polsce referendum w sprawie eurokonstytucji, udział w ewentualnym głosowaniu częściej zapowiadają badani o orientacji prawicowej (72%) niż respondenci deklarujący poglądy lewicowe (63%). Zainteresowanie uczestnictwem w głosowaniu w tej sprawie wyraża zdecydowana większość zwolenników wszystkich głównych partii politycznych.

Zainteresowanie udziałem w referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji wiąże się ze stosunkiem do integracji. Chęć głosowania w tej sprawie deklaruje prawie dwie trzecie zwolenników członkostwa Polski w Unii Europejskiej (62%) i mniej niż połowa jego przeciwników (47%). Osoby przeciwe obecności naszego kraju w UE nadal rzadziej niż jej zwolennicy chcą wziąć udział w referendum w sprawie eurokonstytucji, jednak po odrzuceniu tego dokumentu we Francji i Holandii ich zainteresowanie uczestnictwem w głosowaniu wzrosło.

Zmniejszeniu się zainteresowania udziałem w referendum towarzyszy wyraźny spadek poparcia dla europejskiej konstytucji. Odsetek respondentów zamierzających głosować za przyjęciem dokumentu zmalał w ciągu ostatniego miesiąca o 17 punktów, natomiast odsetek przeciwników wzrósł o 10 punktów. Nadal jednak zwolennicy europejskiej konstytucji (43%) mają liczebną przewagę nad jej przeciwnikami (24%). Ponadto zwiększyła się liczba osób zamierzających wziąć udział w referendum, ale niezdecydowanych, jak głosować - obecnie co trzeci potencjalny uczestnik referendum (33%) nie wie, czy poprzeć ten dokument czy go odrzucić.

DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Zwolennicy przyjęcia europejskiej konstytucji przeważają w większości analizowanych grup społeczno-demograficznych. Stosunkowo najbardziej sceptycznie

nastawione do tego dokumentu są, jak się wydaje, osoby najlepiej wykształcone - spośród potencjalnych uczestników referendum mających wyższe wykształcenie tyle samo chce głosować za przyjęciem eurokonstytucji (33%) co za jej odrzuceniem (33%). Wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji nieznaczną przewagę mają nawet przeciwnicy przyjęcia tego dokumentu (37% do 35%). Być może jednak osoby najlepiej wykształcone są nie tyle najbardziej sceptyczne wobec konstytucji, ile częściej niż inne są gotowe wyrazić swój sprzeciw w głosowaniu. Sceptycyzm osób słabiej wykształconych może w większym stopniu wyrażać się w niechęci do udziału w referendum w ogóle niż w chęci głosowania przeciw eurokonstytucji.

Stosunek do europejskiej konstytucji zależy od światopoglądu badanych - ich religijności i orientacji politycznej. Przeciwnicy konstytucji zyskali przewagę wśród osób najbardziej religijnych, deklarujących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (30% z nich zamierza głosować za jej przyjęciem, a 41% przeciw), oraz wśród respondentów o poglądach prawicowych (odpowiednio 35% wobec 37%).

Stosunek do eurokonstytucji w większym stopniu niż dotychczas różnicuje potencjalne elektoraty. Poparcie dla konstytucji wyrażają przede wszystkim sympatycy SLD i SdPi oraz większość zwolenników PSL i PO. Za jej przyjęciem chce oddać głos także przeważająca część potencjalnych wyborców Samoobrony zamierzających uczestniczyć w referendum. Przeciw chce głosować większość sympatyków LPR. Po raz pierwszy przewagę przeciwników eurokonstytucji notujemy także w elektoracie PiS.

Tabela 2 DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Potencjalne elektoraty	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPi*	68	11	22
SLD*	67	0	33
PSL*	57	16	27
PO	52	17	31
Samoobrona	43	31	26
PiS	29	42	29
LPR	21	55	24

* Dane dotyczące tych elektoratów należy traktować ze szczególną ostrożnością ze względu na ich niewielkie liczebności w badanej próbie

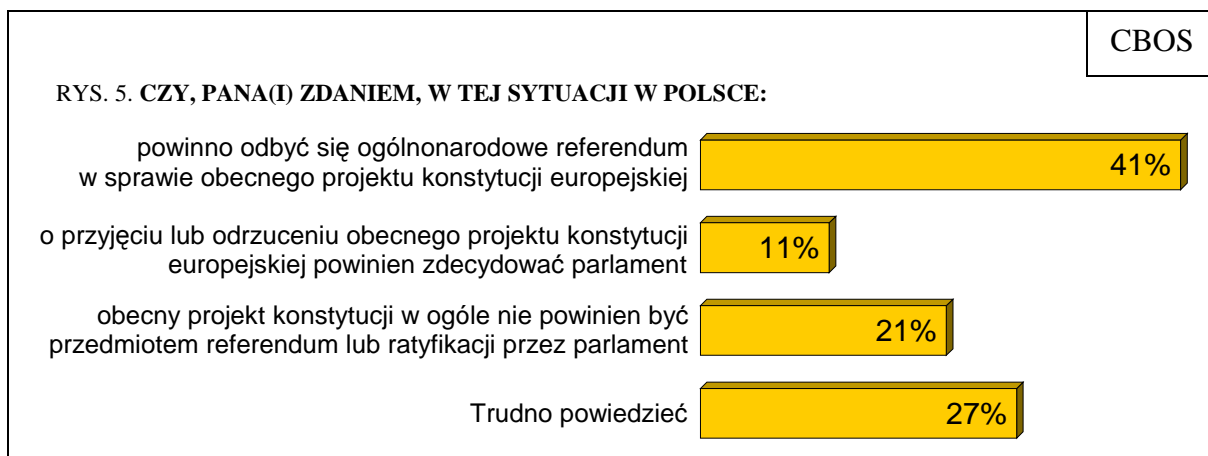
Deklaracje dotyczące sposobu głosowania w ewentualnym referendum w sprawie europejskiej konstytucji wiążą się ze stosunkiem do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Przyjęcie tego dokumentu zamierza poprzeć co druga osoba zaliczająca się do zwolenników obecności naszego kraju w tej organizacji i zamierzająca wziąć udział w referendum (50%) oraz nieliczni przeciwnicy członkostwa Polski w UE (1%).

Tabela 3 DEKLARACJE POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW REFERENDUM

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	50	16	34
Przeciwnicy	1	78	21
Niezdecydowani	29	16	55

CO DALEJ Z EUROPEJSKĄ KONSTYTUCJĄ?

Pomimo odrzucenia konstytucji przez Francuzów i Holendrów przeważająca część Polaków (41%) uważa, że w naszym kraju powinno się odbyć ogólnonarodowe referendum w tej sprawie. Wyraźnie mniejsza grupa (11%) chciałaby, żeby o odrzuceniu lub przyjęciu konstytucji zdecydował parlament. Więcej niż co piąty badany (21%) opowiada się natomiast za wstrzymaniem procesu ratyfikacji konstytucji, twierdząc, że obecny jej projekt w ogóle nie powinien być przedmiotem referendum ani głosowania w parlamencie.

Zwolennicy przeprowadzenia referendum w sprawie europejskiej konstytucji przeważają we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najwięcej jest ich wśród rolników (55%) oraz uczniów i studentów (51%), a także badanych deklarujących lewicowe poglądy polityczne (55%). Za wstrzymaniem ratyfikacji stosunkowo najczęściej opowiadają się osoby najlepiej wykształcone (33% mających wyższe wykształcenie, 34% kadry kierowniczej i inteligencji), choć i wśród nich więcej jest zwolenników referendum.

Przekonanie, że w Polsce powinno się odbyć referendum w sprawie europejskiej konstytucji, przeważa w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym, z wyjątkiem Samoobrony. Wśród sympatyków tego ugrupowania najpopularniejszy jest pogląd, że Polska po fiasku eurokonstytucji we Francji i Holandii powinna się wstrzymać od podjęcia decyzji w tej sprawie.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, w tej sytuacji w Polsce:			
	powinno odbyć się ogólnonarodowe referendum w sprawie obecnego projektu konstytucji europejskiej	o przyjęciu lub odrzuceniu obecnego projektu konstytucji europejskiej powinien zdecydować parlament	obecny projekt konstytucji w ogóle nie powinien być przedmiotem referendum lub ratyfikacji przez parlament	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD*	60	12	14	15
SdPI*	58	8	20	13
PSL*	58	13	8	21
PO	51	12	21	17
LPR	48	5	30	17
PiS	39	15	28	18
Samoobrona	36	11	39	14

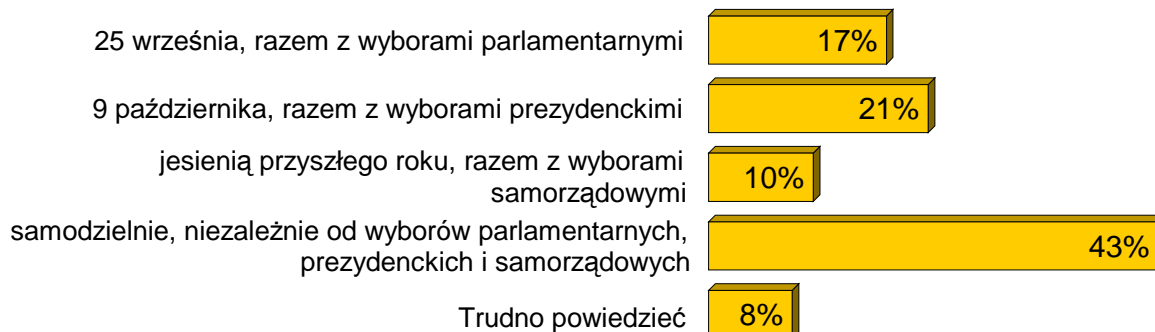
* Dane dotyczące tych elektoratów należy traktować ze szczególną ostrożnością ze względu na ich niewielkie liczebności w badanej próbie

Zwolennicy referendum w sprawie europejskiej konstytucji są podzieleni w opiniach na temat właściwego terminu jego przeprowadzenia. Za połączeniem referendum z wyborami opowiada się ogółem 48% jego zwolenników, przy czym najpopularniejsza jest koncepcja połączenia go z wyborami prezydenckimi (21% wskazań), choć nie brakuje też sądzących, że powinno się ono odbyć wraz z wyborami parlamentarnymi (17%). Mniej osób (10%) chciałoby połączenia referendum z przyszłorocznymi wyborami samorządowymi. Odrębny termin głosowania w tej sprawie postuluje 43% zwolenników referendum.

Odpowiedzi zwolenników referendum (N=424)

CBOS

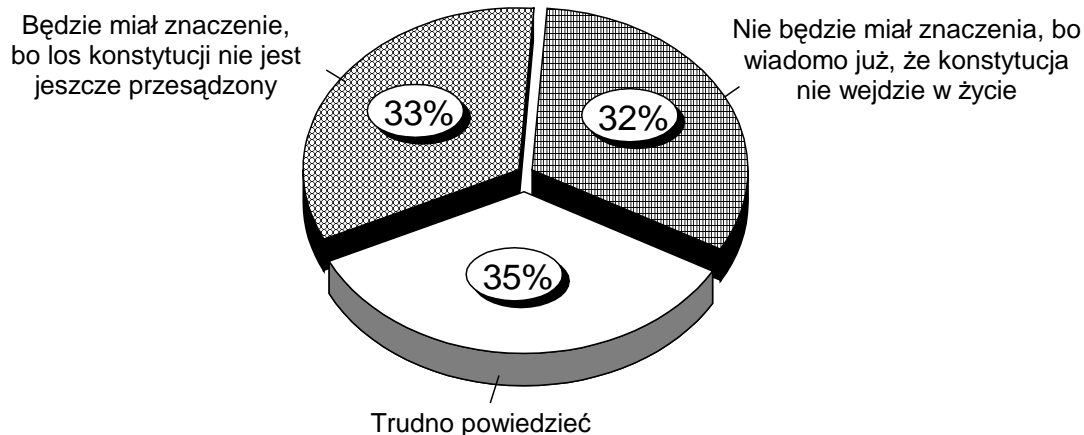
RYS. 6. **JAK PAN(I) SĄDZI, JAKI TERMIN PRZEPROWADZENIA W POLSCE REFERENDUM W SPRAWIE PRZYJĘCIA EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI BYŁBY NAJLEPSZY? CZY NAJLEPIEJ BYŁOBY, ABY REFERENDUM ODBYŁO SIĘ:**

Wprawdzie tylko co piąty badany uważa, że Polska powinna zrezygnować z ratyfikacji europejskiej konstytucji, a duża część nadal opowiada się za rozpisaniem referendum w sprawie jej przyjęcia, jednak pozostają wątpliwości, czy wynik głosowania w tej kwestii będzie miał w ogóle znaczenie dla przyszłości konstytucji. Jedna trzecia Polaków (32%) skłonna jest twierdzić, że nie będzie miał znaczenia, ponieważ praktycznie już wiadomo, że konstytucja nie wejdzie w życie. Tyle samo osób (33%) jest przeciwnego zdania i wierzy, że los konstytucji nie jest jeszcze przesądzony.

CBOS

RYS. 7. **OBECNIE WIADOMO JUŻ, ŻE KONSTYTUCJA EUROPEJSKA NIE ZOSTANIE PRZYJĘTA PRZEZ WSZYSTKIE KRAJE UE. CZY W TEJ SYTUACJI WYNIK EWENTUALNEGO REFERENDUM W POLSCE BĘDZIE MIAŁ ZNACZENIE DLA PRZYSZŁOŚCI KONSTYTUCJI CZY TEŻ NIE?**

Przekonanie, że los konstytucji jest już przesądzony, ponieważ wiadomo, że nigdy nie wejdzie ona w życie, najczęściej wyrażają osoby z wyższym wykształceniem (46%). Z kolei pogląd, że kwestia ta nie jest jeszcze ostatecznie rozstrzygnięta, najczęściej podzielają uczniowie i studenci (56%) oraz generalnie ludzie młodzi - do 24 roku życia (44%).

Opinie w tej kwestii różnicują także poglądy polityczne ankietowanych. O ile osoby identyfikujące się z lewicą skłonne są wierzyć w przyszłość konstytucji (46%), o tyle badani o orientacji prawicowej sądzą, że raczej nie ma już szans na to, by weszła ona w życie (42%). O tym, że los europejskiej konstytucji nie jest jeszcze przesądzony, przekonani są z jednej strony sympatycy ugrupowań, w elektoratach których poparcie dla eurokonstytucji jest największe: SLD, SdPI, PSL, z drugiej zaś potencjalni wyborcy LPR. Odwrotna opinia przeważa wśród zwolenników PO, PiS i Samoobrony.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Czy w tej sytuacji wynik ewentualnego referendum w Polsce będzie miał znaczenie dla przyszłości konstytucji czy też nie?		
	Nie będzie miał znaczenia, bo wiadomo już, że konstytucja nie wejdzie w życie	Będzie miał znaczenie, bo los konstytucji nie jest jeszcze przesądzony	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	43	36	21
Samoobrona	40	35	25
PiS	39	37	24
LPR	27	50	23
SdPI*	23	48	29
PSL*	19	46	35
SLD*	15	48	37

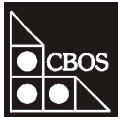
* Dane dotyczące tych elektoratów należy traktować ze szczególną ostrożnością ze względu na ich niewielkie liczebności w badanej próbie

Po fiasku europejskiej konstytucji we Francji i Holandii Polacy wydają się zdezorientowani. Po pierwsze, nie potrafią jednoznacznie ocenić decyzji podjętej przez społeczeństwa tych krajów. Po wtóre, nie wiedzą, jakie będą polityczne skutki odrzucenia konstytucji - czy są jeszcze szanse na przyjęcie tego dokumentu czy też praktycznie jest on już „martwy”. Pomimo tej niepewności przeważa jednak opinia, że Polska nie powinna

wstrzymywać procesu ratyfikacji, natomiast powinna wypowiedzieć się na temat eurokonstytucji, najlepiej w ogólnopolskim referendum. Niepewność co do losu obecnego projektu konstytucji sprawiła, że spadło nie tylko zainteresowanie udziałem w referendum, ale także społeczne poparcie dla przyjęcia tego dokumentu. Nadal jednak wśród potencjalnych uczestników referendum przeważają zwolennicy eurokonstytucji.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Kilka dni temu odbywały się referenda w sprawie konstytucji europejskiej we Francji i Holandii. Czy, Pana(i) zdaniem, dobrze czy źle się stało, że Francuzi i Holendrzy odrzucili w referendum konstytucję europejską?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	25	47	1037
Płeć				
Mężczyźni	32	29	39	495
Kobiety	25	21	54	542
Wiek				
18-24 lat	26	27	47	151
25-34	32	26	42	187
35-44	33	24	43	169
45-54	29	26	44	215
55-64	27	29	44	127
65 lat i więcej	21	19	59	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	25	50	391
Miasto do 20 tys.	30	19	51	128
20-100 tys.	29	23	47	199
101-500 tys.	31	26	43	199
501 tys. i więcej mieszk.	29	32	38	119
Wykształcenie				
Podstawowe	23	19	58	302
Zasadnicze zawodowe	26	26	48	265
Średnie	30	27	43	359
Wyższe	43	32	25	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	31	18	70
Prac. umysł. niż. szczebla	26	22	52	81
Pracownicy fiz.- umysł.	36	17	47	97
Robotnicy wykwalifikowani	24	30	46	86
Robotnicy niewykwalifik.	29	26	45	52
Rolnicy	30	35	35	55
Pracujący na własny rach.	24	41	35	27
Bierni zawodowo				
Renciści	26	14	59	113
Emeryci	26	24	50	221
Uczniowie i studenci	33	31	36	59
Bezrobotni	23	23	54	121
Gospodynie domowe i inni	17	32	51	55
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	37	21	41	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	26	48	69
sekt. pryw. poza rolnict.	32	29	39	200
prywatnym gosp. rolnym	28	34	38	64
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	29	24	47	145
301-500	33	24	43	196
501-900	28	27	45	260
901-1200	30	31	39	77
Powyżej 1200 zł	35	30	35	51
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	30	22	48	346
Średnie	27	22	51	443
Dobre	29	33	37	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	18	44	93
Raz w tygodniu	30	26	45	520
1-2 razy w miesiącu	22	25	53	155
Kilka razy w roku	27	26	48	168
W ogóle nie uczestniczy	25	26	49	100
Poglądy polityczne				
Lewica	30	39	31	159
Centrum	25	30	44	277
Prawica	42	28	30	264
Trudno powiedzieć	19	11	70	336

Tabela 2. Czy interesuje się Pan(i) sprawą przyjęcia konstytucji europejskiej? 1 - Bardzo się interesuję; 2 - Trochę się interesuję; 3 - Niezbyt się interesuję; 4 - Zupełnie się nie interesuję

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	31	26	34	3	1037
Płeć						
Mężczyźni	8	36	28	25	3	495
Kobiety	4	27	24	42	3	542
Wiek						
18-24 lat	4	36	30	28	2	151
25-34	7	27	33	31	2	187
35-44	4	32	34	28	2	169
45-54	6	34	24	34	3	215
55-64	6	35	21	37	1	127
65 lat i więcej	9	24	16	46	5	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	28	27	39	3	391
Miasto do 20 tys.	3	29	26	39	3	128
20-100 tys.	5	34	27	33	1	199
101-500 tys.	11	31	30	26	2	199
501 tys.i więcej mieszk.	11	41	17	28	3	119
Wykształcenie						
Podstawowe	4	22	20	50	4	302
Zasadnicze zawodowe	2	28	30	36	4	265
Średnie	8	36	29	26	1	359
Wyższe	17	49	24	8	1	111
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	48	26	11	0	70
Prac.umysł.niż.szczebła	8	33	31	26	2	81
Pracownicy fiz.- umysł.	3	24	41	28	4	97
Robotnicy wykwalifikowani	6	31	35	28	1	86
Robotnicy niewykwalifik.	1	24	29	45	0	52
Rolnicy	5	32	21	36	6	55
Pracujący na własny rach.	8	31	28	33	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	3	27	22	44	4	113
Emeryci	9	31	16	40	4	221
Uczniowie i studenci	5	49	19	27	0	59
Bezrobotni	2	26	31	38	3	121
Gospodynie domowe i inni	8	24	28	36	3	55
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	11	30	34	23	1	143
spółce właścicieli	4	34	33	27	3	69
prywatnych i państwa	5	32	31	30	1	200
sekt. pryw. poza rolnict.	6	35	21	35	2	64
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	6	30	23	37	4	145
301-500	6	24	31	37	2	196
501-900	6	33	27	31	2	260
901-1200	9	30	30	29	2	77
Powyżej 1200 zł	13	37	21	26	2	51
Ocena własnych war. mater.						
Złe	6	29	25	35	4	346
Średnie	5	30	27	36	2	443
Dobre	8	37	26	28	1	247
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	8	32	18	33	9	93
Raz w tygodniu	7	32	26	33	2	520
1-2 razy w miesiącu	5	31	22	40	2	155
Kilka razy w roku	2	32	33	30	2	168
W ogóle nie uczestniczy	9	25	31	35	1	100
Poglądy polityczne						
Lewica	10	29	36	22	3	159
Centrum	5	32	30	32	1	277
Prawica	10	45	21	21	2	264
Trudno powiedzieć	2	20	22	52	4	336

Tabela 3. Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	21	16	15	14	1037
Płeć						
Mężczyźni	40	21	14	14	10	495
Kobiety	27	21	19	16	18	542
Wiek						
18-24 lat	37	25	14	14	10	151
25-34	30	21	19	16	14	187
35-44	32	22	20	11	16	169
45-54	34	25	15	14	13	215
55-64	40	22	9	16	13	127
65 lat i więcej	29	13	19	21	19	188
Miejsce zamieszkania						
Wieś	27	22	20	16	16	391
Miasto do 20 tys.	30	23	18	19	10	128
20-100 tys.	34	21	16	15	14	199
101-500 tys.	42	18	12	12	17	199
501 tys. i więcej mieszk.	41	23	13	14	9	119
Wykształcenie						
Podstawowe	24	15	20	22	19	302
Zasadnicze zawodowe	30	24	17	14	15	265
Średnie	36	26	15	13	11	359
Wyższe	57	18	9	6	9	111
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	53	20	9	9	9	70
Prac.umysł.niż.szczebła	35	18	16	17	14	81
Pracownicy fiz.- umysł.	24	24	23	16	12	97
Robotnicy wykwalifikowani	37	25	9	11	17	86
Robotnicy niewykwalifik.	22	28	18	18	15	52
Rolnicy	36	26	23	12	3	55
Pracujący na własny rach.	31	34	19	7	9	27
Bierni zawodowo						
Renciści	24	16	18	23	19	113
Emeryci	34	16	15	18	17	221
Uczniowie i studenci	37	30	17	5	11	59
Bezrobotni	35	21	15	13	16	121
Gospodynie domowe i inni	32	18	18	14	17	55
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	38	18	16	12	16	143
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	26	35	10	16	13	69
sekt. pryw. poza rolnict.	35	24	16	14	10	200
prywatnym gosp. rolnym	35	26	20	12	8	64
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	31	28	15	14	12	145
301-500	30	20	21	16	14	196
501-900	34	22	13	15	16	260
901-1200	44	20	13	12	11	77
Powyżej 1200 zł	52	22	3	18	6	51
Ocena własnych war. mater.						
Złe	32	21	17	18	13	346
Średnie	31	20	18	14	17	443
Dobre	40	24	14	12	10	247
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	41	12	16	13	16	93
Raz w tygodniu	34	23	16	12	15	520
1-2 razy w miesiącu	31	22	17	19	12	155
Kilka razy w roku	29	23	16	15	17	168
W ogóle nie uczestniczy	35	13	20	26	6	100
Poglądy polityczne						
Lewica	42	21	12	14	11	159
Centrum	31	27	16	16	10	277
Prawica	49	23	14	5	10	264
Trudno powiedzieć	19	15	21	23	23	336

Tabela 4. Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum? 1 - Za przyjęciem konstytucji europejskiej; 2 - Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	24	33	563
Płeć				
Mężczyźni	43	28	28	305
Kobiety	42	18	40	258
Wiek				
18-24 lat	45	20	35	93
25-34	37	25	38	95
35-44	42	22	37	92
45-54	45	20	35	127
55-64	50	31	19	78
65 lat i więcej	37	28	36	78
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	21	37	190
Miasto do 20 tys.	36	24	40	68
20-100 tys.	47	29	24	111
101-500 tys.	43	22	36	118
501 tys. i więcej mieszk.	44	27	29	76
Wykształcenie				
Podstawowe	47	28	25	118
Zasadnicze zawodowe	44	20	37	143
Średnie	43	21	36	219
Wyższe	33	33	34	83
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	37	28	52
Prac. umysł. niż. szczebla	40	19	41	43
Pracownicy fiz. - umysł.	45	13	42	47
Robotnicy wykwalifikowani	57	23	20	54
Robotnicy niewykwalifik.	31	18	51	26
Rolnicy	32	26	42	34
Pracujący na własny rach.	50	13	37	17
Bierni zawodowo				
Renciści	49	22	30	46
Emeryci	39	30	31	110
Uczniowie i studenci	45	29	26	40
Bezrobotni	43	19	37	68
Gospodynie domowe i inni	50	17	33	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	39	24	37	79
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	51	20	29	42
sekt. pryw. poza rolnict.	43	23	34	119
prywatnym gosp. rolnym	36	27	37	39
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	47	23	30	85
301-500	47	26	27	97
501-900	48	25	28	146
901-1200	40	23	38	49
Powyżej 1200 zł	41	24	36	37
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	27	29	182
Średnie	38	23	39	223
Dobre	49	20	31	158
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	41	29	50
Raz w tygodniu	43	25	31	297
1-2 razy w miesiącu	44	15	41	81
Kilka razy w roku	47	17	35	88
W ogóle nie uczestniczy	43	22	35	48
Poglądy polityczne				
Lewica	54	17	28	100
Centrum	47	16	37	161
Prawica	35	37	27	189
Trudno powiedzieć	40	18	42	111

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, w tej sytuacji w Polsce: 1 - powinno odbyć się ogólnonarodowe referendum w sprawie obecnego projektu konstytucji europejskiej; 2 - o przyjęciu lub odrzuceniu obecnego projektu konstytucji europejskiej powinien zdecydować parlament; 3 - obecny projekt konstytucji w ogóle nie powinien być przedmiotem referendum lub ratyfikacji przez parlament

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	11	21	27	1037
Płeć					
Mężczyźni	45	9	25	20	495
Kobiety	37	12	17	34	542
Wiek					
18-24 lat	43	16	21	20	151
25-34	50	9	20	21	187
35-44	41	11	23	25	169
45-54	41	10	23	26	215
55-64	40	10	24	26	127
65 lat i więcej	30	7	15	47	188
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	12	17	30	391
Miasto do 20 tys.	39	11	18	33	128
20-100 tys.	41	11	21	28	199
101-500 tys.	44	9	25	22	199
501 tys. i więcej mieszk.	41	8	27	24	119
Wykształcenie					
Podstawowe	31	7	16	46	302
Zasadnicze zawodowe	42	13	20	25	265
Średnie	48	12	21	18	359
Wyższe	41	9	33	17	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	8	34	18	70
Prac.umysł.niż.szczebla	38	7	32	23	81
Pracownicy fiz.- umysł.	41	16	20	23	97
Robotnicy wykwalifikowani	45	9	21	25	86
Robotnicy niewykwalifik.	43	12	15	30	52
Rolnicy	55	12	20	14	55
Pracujący na własny rach.	43	15	27	15	27
Bierni zawodowo					
Renciści	35	5	15	45	113
Emeryci	35	9	19	37	221
Uczniowie i studenci	51	21	21	8	59
Bezrobotni	43	10	15	32	121
Gospodynie domowe i inni	44	15	22	20	55
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	41	9	27	23	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	43	8	27	22	69
sekt. pryw. poza rolnict.	44	12	22	22	200
prywatnym gosp. rolnym	47	15	19	20	64
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	44	11	16	30	145
301-500	40	14	22	25	196
501-900	40	9	24	28	260
901-1200	44	8	31	17	77
Powyżej 1200 zł	46	16	21	17	51
Ocena własnych war. mater.					
Złe	41	8	21	29	346
Średnie	38	10	21	32	443
Dobre	46	15	21	18	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	8	19	31	93
Raz w tygodniu	41	13	21	26	520
1-2 razy w miesiącu	41	11	16	32	155
Kilka razy w roku	41	7	24	29	168
W ogóle nie uczestniczy	40	7	25	28	100
Poglądy polityczne					
Lewica	55	12	23	9	159
Centrum	42	15	20	22	277
Prawica	42	13	29	16	264
Trudno powiedzieć	32	4	13	51	336

Tabela 6. Obecnie wiadomo już, że konstytucja europejska nie zostanie przyjęta przez wszystkie kraje Unii Europejskiej. Czy w tej sytuacji wynik ewentualnego referendum w Polsce będzie miał znaczenie dla przyszłości konstytucji czy też nie? 1 - Nie będzie miał znaczenia, bo wiadomo już, że konstytucja nie wejdzie w życie; 2 - Będzie miał znaczenie, bo los konstytucji nie jest jeszcze przesądzony

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	33	35	1037
Płeć				
Mężczyźni	37	36	27	495
Kobiety	27	30	43	542
Wiek				
18-24 lat	30	44	25	151
25-34	34	38	28	187
35-44	40	36	24	169
45-54	35	30	34	215
55-64	33	28	39	127
65 lat i więcej	18	22	60	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	31	28	41	391
Miasto do 20 tys.	26	41	33	128
20-100 tys.	31	33	37	199
101-500 tys.	35	36	29	199
501 tys.i więcej mieszk.	37	34	29	119
Wykształcenie				
Podstawowe	22	26	52	302
Zasadnicze zawodowe	32	31	37	265
Średnie	34	40	26	359
Wyższe	46	34	19	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	47	37	14	70
Prac.umysł.niż.szczebla	40	30	30	81
Pracownicy fiz.- umysł.	34	35	31	97
Robotnicy wykwalifikowani	34	36	29	86
Robotnicy niewykwalifik.	30	26	44	52
Rolnicy	21	37	42	55
Pracujący na własny rach.	40	43	17	27
Bierni zawodowo				
Renciści	26	28	46	113
Emeryci	26	24	51	221
Uczniowie i studenci	36	56	8	59
Bezrobotni	33	36	30	121
Gospodynie domowe i inni	24	36	39	55
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	42	31	26	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	34	36	30	69
sekt. pryw. poza rolnict.	35	37	28	200
prywatnym gosp. rolnym	22	33	45	64
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	28	32	40	145
301-500	32	35	32	196
501-900	35	31	34	260
901-1200	31	39	30	77
Powyżej 1200 zł	42	30	26	51
Ocena własnych war. mater.				
Złe	33	30	37	346
Średnie	31	31	38	443
Dobre	32	40	28	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	21	37	42	93
Raz w tygodniu	30	32	38	520
1-2 razy w miesiącu	35	31	34	155
Kilka razy w roku	36	33	31	168
W ogóle nie uczestniczy	38	36	26	100
Poglądy polityczne				
Lewica	34	46	20	159
Centrum	34	35	30	277
Prawica	42	35	22	264
Trudno powiedzieć	21	22	57	336